

УДК 351:614.2:004.738.5(477)

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2026-16-59-66>

Ковтун Оксана, доктор економічних наук,
доцент, проректор з міжнародних зв'язків та
проектної діяльності Університету Григорія
Сковороди в Переяславі

Kovtun Oksana, Doctor of Economics,
Associate Professor, Vice-Rector for
International Relations and Project Activities at
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9516-8628>

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

MODERN ASPECTS OF THE IMPLEMENTATION OF INSTRUMENTS OF THE STATE MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC HEALTHCARE IN UKRAINE

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз сучасних аспектів реалізації інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я України в умовах цифрової трансформації публічного управління та зростання безпекових викликів. Обґрунтовано, що eHealth виступає ключовим елементом модернізації системи охорони здоров'я, забезпечуючи підвищення якості, доступності та прозорості медичних послуг, а також ефективність управлінських процесів. Визначено сутність та структуру державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я, який включає нормативно-правові, інституційні, організаційні, технологічні та інформаційні інструменти.

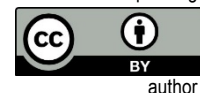
Проаналізовано нормативно-правове забезпечення функціонування електронної системи охорони здоров'я, зокрема роль законодавства у регулюванні доступу до медичних даних, захисту персональної інформації та забезпечення кібербезпеки. Досліджено інституційні засади реалізації державної політики у сфері eHealth, акцентовано увагу на розподілі повноважень між органами державної влади та проблемах координації їх діяльності. Окреслено сучасні цифрові інструменти, серед яких електронний рецепт, електронне направлення, електронна медична картка та цифрові сервіси для пацієнтів, які сприяють підвищенню ефективності фінансування системи охорони здоров'я та оптимізації управлінських рішень.

Встановлено, що реалізація інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я супроводжується низкою проблем, зокрема фрагментарністю нормативно-правової бази, недостатнім рівнем інтегрованості інформаційних систем, нерівномірністю розвитку цифрової інфраструктури, а також обмеженим рівнем цифрових компетентностей медичних працівників і населення. Особливу увагу приділено питанням забезпечення кібербезпеки та захисту персональних медичних даних в умовах гібридної війни, що визначає необхідність посилення державного контролю та впровадження сучасних технологій захисту інформації.

Обґрунтовано напрями вдосконалення державного механізму розвитку eHealth в Україні, серед яких гармонізація законодавства з європейськими стандартами, розвиток інституційної спроможності органів публічного управління, впровадження єдиних технічних стандартів та підвищення рівня цифрової грамотності. Наголошено на важливості формування людиноцентричної моделі електронної охорони здоров'я, що орієнтована на потреби пацієнтів та забезпечує довіру до цифрових сервісів.

ISSN 2786-6246 (print)
ISSN 2786-9091 (online)Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under
the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

*Corresponding

Ключові слова: електронна охорона здоров'я, державний механізм розвитку е-здоров'я, електронні інструменти, інформаційні технології, цифрові технології, цифрова компетентність працівників, медичні послуги, реформування системи охорони здоров'я, медичні заклади, євроінтеграція, сталий розвиток.

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the modern aspects of implementing instruments of the state mechanism for the development of electronic healthcare in Ukraine under conditions of digital transformation of public administration and increasing security challenges. It is substantiated that eHealth serves as a key element in the modernization of the healthcare system, ensuring improved quality, accessibility, and transparency of medical services, as well as greater efficiency of managerial processes. The essence and structure of the state mechanism for the development of electronic healthcare are defined, encompassing regulatory and legal, institutional, organizational, technological, and informational instruments.

The regulatory and legal framework for the functioning of the electronic healthcare system is analyzed, with particular attention to the role of legislation in regulating access to medical data, protection of personal information, and ensuring cybersecurity. The institutional foundations of state policy implementation in the field of eHealth are examined, emphasizing the distribution of responsibilities among public authorities and challenges related to coordination of their activities. Modern digital instruments are outlined, including electronic prescriptions, electronic referrals, electronic health records, and patient digital services, which contribute to improving the efficiency of healthcare financing and optimizing managerial decision-making.

It is established that the implementation of instruments of the state mechanism for the development of electronic healthcare is accompanied by a range of challenges, including fragmentation of the regulatory framework, insufficient interoperability of information systems, uneven development of digital infrastructure, and limited digital competencies among healthcare professionals and the population. Particular attention is paid to issues of cybersecurity and the protection of personal medical data in the context of hybrid warfare, which necessitates strengthening state control and introducing advanced information security technologies.

Directions for improving the state mechanism for the development of eHealth in Ukraine are substantiated, including harmonization of legislation with European standards, strengthening the institutional capacity of public administration bodies, implementation of unified technical standards, and enhancement of digital literacy. Emphasis is placed on the importance of forming a human-centered model of electronic healthcare oriented toward patients' needs and ensuring trust in digital services.

Keywords: electronic healthcare, state mechanism for eHealth development, electronic instruments, information technologies, digital technologies, digital competence of personnel, medical services, healthcare system reform, healthcare institutions, European integration, sustainable development.

Постановка проблеми. Стрімка цифровізація суспільних відносин, поглиблення інтеграційних процесів з європейським простором та зростання ролі даних як стратегічного ресурсу зумовлюють необхідність переосмислення підходів до функціонування системи охорони здоров'я в Україні. В умовах трансформації публічного управління особливого значення набуває ефективне впровадження інструментів електронної охорони здоров'я як складової цифрової держави, що забезпечує підвищення якості, доступності та прозорості медичних послуг.

Сучасні виклики, пов'язані з воєнним станом, внутрішнім переміщенням населення, перевантаженням медичної інфраструктури та обмеженістю ресурсів, актуалізують потребу в оперативному обміні медичною інформацією, інтеграції реєстрів та забезпеченні безперервності надання медичної допомоги. У цьому контексті інструменти електронної охорони здоров'я виступають не лише як технологічне рішення, а як важливий елемент державного механізму кризового реагування та стійкості системи.

Паралельно з цим, імплементація європейських стандартів і практик, зокрема у межах гармонізації із цифровими ініціативами ЄС, потребує вдосконалення нормативно-правової бази, інституційної координації та управлінських підходів до розвитку eHealth. Зростає значення кібербезпеки, захисту персональних даних пацієнтів та довіри громадян до цифрових сервісів у сфері охорони здоров'я.

Крім того, розвиток електронної охорони здоров'я вимагає підвищення цифрових компетентностей медичних працівників і управлінського персоналу, а також формування ефективних механізмів взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Недостатній рівень сумісності систем, фрагментарність цифрових рішень та нерівномірність їх впровадження в регіонах свідчать про необхідність комплексного наукового осмислення сучасних аспектів реалізації інструментів державного механізму розвитку eHealth.

Дослідження сучасних підходів, інструментів і механізмів державного управління розвитком електронної охорони здоров'я в Україні має важливе значення для забезпечення ефективної трансформації системи охорони здоров'я, підвищення її стійкості та адаптивності до нових соціально-економічних і безпекових викликів.

Аналіз сучасних наукових досліджень і публікацій свідчить про зростаючий інтерес вітчизняних і зарубіжних науковців до проблематики розвитку електронної охорони здоров'я та цифрової трансформації системи охорони здоров'я України. Значна частина досліджень зосереджена на загальних теоретико-методологічних засадах впровадження eHealth, оцінці його ефективності, а також вивченні окремих складових цифрових медичних систем. Зокрема, О. Пархоменко-Кучевіл у своїх працях аналізує сучасні аспекти розвитку електронної системи охорони здоров'я, акцентуючи увагу на трансформації державного управління та впливі цифровізації на медичну сферу. У дослідженні І. Сороки розглядається питання оптимізації використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі охорони здоров'я, зокрема визначаються бар'єри впровадження та ризики цифровізації. Проблеми розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у медицині та адаптації європейського досвіду досліджуються у працях В. Брича та В. Сміянова, які обґрунтовують необхідність системного підходу до впровадження електронного здоров'я та узгодженості його компонентів. Разом з тим, ці дослідження мають порівняльно-аналітичний характер і не фокусуються на інструментальному забезпеченні державного механізму. У роботах К. Малахова здійснено комплексний аналіз тенденцій, стандартів та законодавчих змін у сфері eHealth в Україні. О. Зінченко та І. Парфьонова аналізують питання кібербезпеки електронної системи охорони здоров'я, визначають основні загрози та напрями їх нейтралізації.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що наявні дослідження розкривають окремі аспекти розвитку електронної охорони здоров'я – технологічні, правові, організаційні або безпекові – однак переважно мають фрагментарний характер. Відсутній цілісний, системний аналіз сучасних аспектів реалізації інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я України як інтегрованої управлінської системи, що обумовлює необхідність подальших комплексних наукових досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є обґрунтування сучасних аспектів реалізації інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я України, визначення проблем реалізації зазначених інструментів та шляхів їх реалізації.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку системи охорони здоров'я України характеризується глибокою трансформацією управлінських підходів, зумовленою впровадженням цифрових технологій та переходом до моделі управління даними. У цьому контексті електронна охорона здоров'я розглядається як комплексна система взаємодії суб'єктів медичної сфери, що базується на використанні інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення ефективності медичних послуг, профілактики та управління громадським здоров'ям [1]. Такий підхід визначає необхідність розгляду інструментів державного механізму розвитку eHealth не лише як технологічних рішень, а як інтегрованого інституційно-правового та організаційного феномену.

Ключовим аспектом реалізації державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я є формування нормативно-правової бази, яка визначає засади функціонування електронної системи охорони здоров'я, порядок доступу до даних та гарантії їх захисту. Зокрема, законодавство України встановлює, що функціонування електронної системи охорони здоров'я регулюється Кабінетом Міністрів України із обов'язковим урахуванням вимог щодо захисту персональних даних, а доступ до медичної інформації можливий лише за згодою пацієнта. Це свідчить про поєднання цифровізації з принципами правової держави та захисту прав людини, що є важливим для формування довіри до системи.

Інституційний аспект реалізації інструментів державного механізму проявляється у розподілі функцій між ключовими суб'єктами: Міністерством охорони здоров'я України як органом формування політики, Національною службою здоров'я України як органом фінансування та аналізу даних, а також державним підприємством «Електронне здоров'я» як технічним адміністратором центральної бази даних. Електронна система охорони здоров'я функціонує як двокомпонентна структура, що включає центральну базу даних та медичні інформаційні системи, через які здійснюється взаємодія з користувачами [2]. Така архітектура забезпечує централізоване зберігання даних при децентралізованому доступі до них, що відповідає сучасним підходам до побудови цифрових державних систем.

Серед сучасних інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я ключове місце займають цифрові сервіси, які забезпечують практичну реалізацію функцій eHealth та виступають інтерфейсом взаємодії між державою, медичними працівниками і пацієнтами. До таких сервісів належать електронний рецепт, електронне направлення, електронна медична картка та цифрові кабінети пацієнтів, що інтегровані в єдину електронну систему охорони здоров'я України. Їх функціонування базується на використанні центральної бази даних та медичних інформаційних систем, що дозволяє забезпечити безперервність обміну інформацією та підвищити ефективність управлінських процесів.

Електронний рецепт є одним із найбільш поширених і соціально значущих інструментів, що використовується, зокрема, у межах програми реімбурсації «Доступні ліки». Його впровадження дозволило забезпечити прозорий механізм відшкодування вартості лікарських засобів, мінімізувати зловживання та підвищити контроль за обігом медикаментів. За даними Національної служби здоров'я України, використання електронних рецептів сприяє підвищенню адресності державних витрат та покращенню доступу пацієнтів до необхідних препаратів [3]. Водночас електронне направлення оптимізує процес взаємодії між первинною та спеціалізованою медичною допомогою, забезпечуючи прозорість маршрутизації пацієнтів і зменшуючи адміністративне навантаження на медичних працівників.

Електронна медична картка є системоутворюючим елементом eHealth, оскільки акумулює інформацію про стан здоров'я пацієнта, історію хвороб, призначення та результати обстежень. Її впровадження дозволяє лікарям оперативного отримувати доступ до повної медичної інформації незалежно від місця надання послуг, що особливо важливо в умовах мобільності населення та воєнного стану [4]. Крім того, цифрові кабінети пацієнтів забезпечують можливість самостійного доступу до власних медичних даних, запису на прийом до лікаря, отримання електронних документів та контролю за наданими послугами, що відповідає принципам пацієнтоорієнтованості та підвищує рівень залученості громадян до управління власним здоров'ям.

Впровадження зазначених електронних сервісів суттєво впливає на підвищення прозорості фінансування системи охорони здоров'я. Завдяки цифровій фіксації наданих послуг, їх обсягу та якості держава отримує можливість здійснювати більш точний облік витрат, аналіз ефективності використання бюджетних коштів та запобігати корупційним ризикам. Це відповідає концепції «гроші йдуть за пацієнтом», яка реалізується через діяльність Національної служби здоров'я України та базується на використанні даних електронної системи охорони здоров'я [3].

Одночасно цифровізація медичної сфери сприяє значному скороченню паперового документообігу, що має як економічний, так і організаційний ефект. Перехід до електронних

документів дозволяє зменшити витрати на їх створення, зберігання та обробку, а також підвищити швидкість прийняття управлінських рішень. Автоматизація процесів сприяє оптимізації роботи медичних закладів, зменшенню навантаження на персонал і підвищенню якості обслуговування пацієнтів.

Крім безпосередніх управлінських ефектів, розвиток електронних сервісів у сфері охорони здоров'я створює передумови для формування конкурентного медичного IT-ринку. Відкритість архітектури eHealth та можливість підключення приватних медичних інформаційних систем стимулюють розвиток інновацій, залучення інвестицій та формування нових бізнес-моделей у сфері цифрової медицини. Це відповідає глобальним тенденціям розвитку цифрової економіки, де державні платформи виступають каталізаторами інноваційної активності.

Особливого значення набуває можливість використання великих масивів медичних даних, що накопичуються в електронній системі охорони здоров'я. Їх аналіз дозволяє здійснювати прогнозування захворюваності, оцінку ефективності медичних втручань, планування ресурсів та формування доказової політики у сфері охорони здоров'я. У поєднанні з технологіями штучного інтелекту це відкриває нові можливості для персоналізованої медицини, ранньої діагностики та підвищення якості медичних послуг [5].

Суттєвим аспектом реалізації інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я є забезпечення кібербезпеки та належного рівня захисту персональних медичних даних, що зумовлено як високою чутливістю такої інформації, так і зростанням кіберзагроз у сучасному цифровому середовищі. В умовах гібридної війни проти України інформаційні системи державного сектору, зокрема у сфері охорони здоров'я, розглядаються як об'єкти критичної інформаційної інфраструктури, що потребують підвищеного рівня захисту. Відповідно до Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [6], держава зобов'язана забезпечити функціонування системи кіберзахисту, спрямованої на запобігання, виявлення та нейтралізацію кіберзагроз, а також мінімізацію наслідків кіберінцидентів. У цьому контексті електронна система охорони здоров'я потребує впровадження комплексних організаційно-технічних заходів, включаючи криптографічний захист інформації, багаторівневу автентифікацію користувачів, аудит доступу до даних та постійний моніторинг кіберзагроз.

Важливим елементом нормативного забезпечення захисту медичних даних є Закон України «Про захист персональних даних» [7], який визначає правові засади обробки персональних даних та встановлює особливі вимоги до обробки чутливої інформації, зокрема даних про стан здоров'я. Згідно з цим законом, обробка таких даних допускається лише за наявності чітко визначених правових підстав, а також за умови забезпечення належного рівня їх захисту від несанкціонованого доступу, втрати або знищення. У сфері eHealth це означає необхідність впровадження принципів «конфіденційність за дизайном» та «конфіденційність за замовчуванням», які передбачають інтеграцію механізмів захисту даних на всіх етапах розробки та функціонування інформаційних систем [8].

Значення кібербезпеки у сфері електронної охорони здоров'я підтверджується також міжнародними дослідженнями, які підкреслюють, що довіра користувачів до цифрових медичних сервісів є ключовою умовою їх ефективного функціонування. Зокрема, у звітах ВООЗ зазначається, що без належного рівня захисту даних та гарантій конфіденційності пацієнти можуть утримуватися від використання електронних сервісів або надавати неповну інформацію, що негативно впливає на якість медичної допомоги [9]. Аналогічно, дослідження ОЕСР вказують на те, що ефективність цифрових систем охорони здоров'я залежить від поєднання трьох ключових факторів: надійності технічної інфраструктури, відповідності правовим стандартам та високого рівня довіри з боку користувачів [10].

Поряд із техніко-правовими аспектами важливу роль у реалізації інструментів eHealth відіграє людський фактор, який визначає практичну ефективність використання цифрових рішень. Рівень цифрових компетентностей медичних працівників, управлінського персоналу та населення безпосередньо впливає на якість впровадження електронних сервісів та ступінь їх використання у

повсякденній практиці. Недостатній рівень цифрової грамотності може призводити до помилок у роботі з системами, зниження продуктивності праці та навіть до ризиків порушення інформаційної безпеки. У цьому контексті важливим є розвиток системи безперервного професійного навчання та підвищення кваліфікації кадрів у сфері цифрової медицини.

Значна увага приділяється також питанням зручності користування та доступності електронних систем охорони здоров'я. Сучасні дослідження у сфері цифрового здоров'я підкреслюють, що ефективність eHealth-рішень значною мірою залежить від того, наскільки вони відповідають потребам користувачів, є інтуїтивно зрозумілими та доступними для різних соціальних груп, включаючи осіб похилого віку, людей з інвалідністю та осіб із низьким рівнем цифрової грамотності. Орієнтація на користувача передбачає залучення кінцевих користувачів до процесу розробки цифрових рішень, тестування інтерфейсів та адаптацію систем до реальних умов їх використання.

Крім того, сучасний розвиток електронної охорони здоров'я в Україні відбувається в умовах воєнного стану, що зумовлює необхідність забезпечення мобільності, безперервності та адаптивності медичних послуг. Електронні інструменти дозволяють забезпечити доступ до медичних даних незалежно від місця перебування пацієнта, що є критично важливим для внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців. Таким чином, eHealth виступає не лише інструментом модернізації, а й елементом національної безпеки.

Реалізація інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я в Україні супроводжується низкою системних проблем, що мають комплексний характер і охоплюють нормативно-правову, інституційну, технологічну та соціальну площини. Їх наявність зумовлює необхідність глибокого наукового осмислення та формування ефективних шляхів подолання.

Однією з ключових проблем є фрагментарність нормативно-правового регулювання та недостатній рівень його адаптації до швидких темпів цифровізації. Незважаючи на наявність базових законодавчих актів, зокрема Основ законодавства України про охорону здоров'я та підзаконних актів Кабінету Міністрів України, правове поле залишається частково несистемним, містить прогалини щодо регулювання сумісності систем, обігу медичних даних та використання новітніх технологій, таких як штучний інтелект. Крім того, не повною мірою імплементовано європейські підходи до захисту персональних даних, що ускладнює інтеграцію до цифрового простору ЄС. Вирішення цієї проблеми потребує гармонізації законодавства з нормами ЄС, зокрема із Загальним регламентом про захист даних, а також розроблення спеціалізованих нормативних актів щодо функціонування eHealth, які б враховували сучасні технологічні виклики.

Інституційна проблема полягає у недостатній координації між суб'єктами реалізації державної політики у сфері eHealth. Розподіл повноважень між Міністерством охорони здоров'я України, Національною службою здоров'я України, Міністерством цифрової трансформації України та іншими органами не завжди супроводжується чіткими механізмами взаємодії, що призводить до дублювання функцій або, навпаки, до управлінських розривів. У цьому контексті доцільним є запровадження інтегрованої моделі управління цифровою трансформацією охорони здоров'я з визначенням єдиного координуючого центру, а також посилення міжвідомчої взаємодії на основі цифрових платформ.

Суттєвим викликом є технічна та інфраструктурна нерівномірність розвитку електронної охорони здоров'я. Рівень цифровізації медичних закладів в Україні суттєво відрізняється залежно від регіону, що створює нерівний доступ до електронних сервісів для населення. Проблеми пов'язані з недостатнім рівнем технічного оснащення, нестабільним Інтернет-зв'язком у сільській місцевості, а також обмеженими фінансовими ресурсами для модернізації інфраструктури. Подолання цих бар'єрів можливе шляхом цільового державного фінансування, залучення міжнародної технічної допомоги, розвитку публічно-приватного партнерства та впровадження національних програм цифрової інфраструктурної модернізації.

Окремою проблемою є низький рівень сумісності медичних інформаційних систем, що ускладнює обмін даними між різними суб'єктами системи охорони здоров'я. Відсутність єдиних

стандартів або їх неповне дотримання призводить до фрагментації інформаційного простору та знижує ефективність використання даних. Вирішення цього питання потребує впровадження єдиних технічних стандартів, протоколів обміну даними (зокрема HL7, FHIR), а також посилення державного контролю за їх дотриманням.

Значним викликом залишається забезпечення кібербезпеки та захисту персональних медичних даних. В умовах зростання кіберзагроз та ведення гібридної війни електронна система охорони здоров'я є потенційною ціллю кібератак. Недостатній рівень захищеності інформаційних систем, відсутність системного аудиту безпеки та обмеженість ресурсів на кіберзахист створюють ризики витоку конфіденційної інформації. У цьому контексті необхідним є впровадження сучасних технологій захисту інформації, регулярне проведення аудитів безпеки, розвиток національної системи кіберзахисту та підвищення обізнаності персоналу щодо кібергігієни.

Не менш важливим є людський фактор, який проявляється у недостатньому рівні цифрових компетентностей медичних працівників і населення. Часто впровадження електронних сервісів супроводжується опором з боку персоналу через складність використання систем або відсутність належної підготовки. Це знижує ефективність використання eHealth та уповільнює процес цифрової трансформації. Вирішення цієї проблеми передбачає системне впровадження програм цифрової освіти, підвищення кваліфікації медичних працівників, а також розвиток культури використання цифрових технологій.

Крім того, важливою проблемою є недостатній рівень довіри населення до електронних сервісів у сфері охорони здоров'я. Побоювання щодо безпеки персональних даних, недостатня поінформованість про можливості eHealth та обмежений досвід користування цифровими сервісами знижують рівень їх використання. У цьому контексті доцільним є проведення інформаційних кампаній, підвищення прозорості функціонування системи та забезпечення реальних гарантій захисту прав пацієнтів.

Висновки. Сучасні аспекти реалізації інструментів державного механізму розвитку електронної охорони здоров'я України свідчать про формування комплексної моделі цифрової трансформації медичної сфери, яка поєднує нормативно-правові, інституційні, технологічні та соціальні компоненти. Встановлено, що ключову роль у цьому процесі відіграє державне регулювання, спрямоване на створення цілісної електронної системи охорони здоров'я, забезпечення її функціонування та інтеграцію з іншими елементами цифрової держави.

Доведено, що впровадження електронних сервісів, таких як електронний рецепт, електронне направлення, електронна медична картка та цифрові кабінети пацієнтів, сприяє підвищенню прозорості фінансування, оптимізації управлінських процесів і покращенню доступу населення до медичних послуг. Водночас ефективність їх реалізації значною мірою залежить від рівня інтегрованості систем, якості технічної інфраструктури та узгодженості дій між суб'єктами державного управління.

Обґрунтовано, що важливим елементом функціонування eHealth є забезпечення кібербезпеки та захисту персональних медичних даних, що набуває особливої ваги в умовах зростання кіберзагроз і гібридної війни. У цьому контексті поєднання правових гарантій, сучасних технологічних рішень і організаційних заходів виступає необхідною умовою формування довіри користувачів до електронних сервісів.

Встановлено, що суттєвий вплив на ефективність реалізації інструментів eHealth має людський фактор, зокрема рівень цифрових компетентностей медичних працівників і населення, а також орієнтованість цифрових рішень на потреби користувачів. Це зумовлює необхідність розвитку цифрової освіти, удосконалення інтерфейсів та впровадження принципів людиноцентричного дизайну.

Водночас виявлено низку системних проблем, серед яких фрагментарність нормативно-правового забезпечення, недостатня координація між інституціями, нерівномірність розвитку цифрової інфраструктури, обмежена інтегрованість систем та недостатній рівень довіри до цифрових сервісів. Їх подолання потребує комплексного підходу, що включає гармонізацію

законодавства з європейськими стандартами, посилення інституційної спроможності, розвиток технічної бази та активізацію взаємодії держави, бізнесу і громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пархоменко-Куцевіл О. Сучасні аспекти розвитку електронної системи охорони здоров'я в Україні. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2024. № 9. С. 134–141. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-9-134-141>
2. Електронна система охорони здоров'я в Україні. URL: <https://ehealth.gov.ua> (дата звернення: 09.03.2026).
3. Е-рецепти. URL: <https://moz.gov.ua/uk/e-recept> (дата звернення: 09.03.2026).
4. МОЗ. Електронна система охорони здоров'я. URL: <https://moz.gov.ua/uk/elektronna-sistema-ohoroni-zdorovya> (дата звернення: 09.03.2026).
5. Topol E. *Deep Medicine: How Artificial Intelligence Can Make Healthcare Human Again*. Basic Books, 2019. URL: <http://library.dl.acm.org/doi/10.5555/3350442> (дата звернення: 09.03.2026).
6. Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 09.03.2026).
7. Закон України «Про захист персональних даних». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 09.03.2026).
8. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj> (дата звернення: 09.03.2026).
9. WHO. Global strategy on digital health 2020-2025. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240020924> (дата звернення: 09.03.2026).
10. OECD (2019), *Health in the 21st Century: Putting Data to Work for Stronger Health Systems*, OECD Health Policy Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/e3b23f8e-en>.

REFERENCES

1. Parkhomenko-Kutsevil, O. (2024). Suchasni aspekty rozvytku elektronnoi systemy okhorony zdorovia v Ukraini [Modern aspects of the development of the electronic health care system in Ukraine]. *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalennia – Public administration: concepts, paradigm, development, improvement*, 9, 134-141. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-9-134-141> [in Ukrainian].
2. Elektronna systema okhorony zdorovia v Ukraini [Electronic health care system in Ukraine]. *ehealth.gov.ua*. Retrieved from <https://ehealth.gov.ua> [in Ukrainian].
3. E-retsepty [E-prescriptions]. *moz.gov.ua*. Retrieved from <https://moz.gov.ua/uk/e-recept> [in Ukrainian].
4. MOZ. Elektronna systema okhorony zdorovia [Ministry of Health. Electronic health care system]. *moz.gov.ua*. Retrieved from <https://moz.gov.ua/uk/elektronna-sistema-ohoroni-zdorovya> [in Ukrainian].
5. Topol, E. (2019). *Deep Medicine: How Artificial Intelligence Can Make Healthcare Human Again*. Basic Books. *library.dl.acm.org*. Retrieved from <http://library.dl.acm.org/doi/10.5555/3350442> [in English].
6. Zakonu Ukrainy «Pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy» [Law of Ukraine “On the Basic Principles of Ensuring Cybersecurity of Ukraine”]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro zakhyst personalnykh danykh» [Law of Ukraine “On the Protection of Personal Data”]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].
8. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (Text with EEA relevance). *eur-lex.europa.eu*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj> [in English].
9. WHO. Global strategy on digital health 2020-2025. *www.who.int*. Retrieved from <https://www.who.int/publications/i/item/9789240020924> [in English].
10. OECD (2019), *Health in the 21st Century: Putting Data to Work for Stronger Health Systems*, OECD Health Policy Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/e3b23f8e-en> [in English].

Історія статті / Article history:

Подано до редакції / Submitted to the editorial office (09.04.2026);

Прийнято до друку / Accepted for publication (21.04.2026);

Опубліковано / Published (10.06.2026)